

**I Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Branżowa
GEOTURYSTYKA I TURYSTYKA UZDROWISKOWA W REGIONIE
GEOLOGIA – ZDROWIE - EKOLOGIA
Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
w Nowym Targu
Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica
w Krakowie
17-18 kwiecień 2015 r.**

**Adaptacja odsłoneń fliszowych do promocji walorów
geologicznych na przykładzie wybranych kamieniołomów
Beskidu Małego**

DR INŻ. SŁAWOMIR BĘBENEK

*Akademia Górniczo Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Katedra Geologii
Ogólnej i Geoturystyki,, e-mail: sbembenek@agh.edu.pl*

W odróżnieniu od dotychczasowego postrzegania, nieczynne kamieniołomy coraz powszechniej rozpatruje się w kategoriach elementów przyrodniczo – kulturowych wzbogacających krajobraz lokalny (Nita & Myga - Piątek 2006). Zdegradowane przez przemysł obszary poddawane są procesom rewitalizacji, mającym na celu zapewnienie im funkcji użytkowej poprzez odpowiednią adaptację (Pietrzyk-Sokulska 2005, Starzewska-Sikora 2007). Rewitalizacja przyjmuje kierunek biologiczny bądź usługowo – rekreacyjny, ale wybór ten uzależniony jest od rozmaitych czynników; przyrodniczych, technicznych jak również ekonomicznych (Paulo 2008).

Wybór właściwej adaptacji dla odsłoneń fliszowych nie jest łatwy i wymaga zaangażowania i współpracy wielu podmiotów odpowiedzialnych za administrację, planowanie przestrzenne, architekturę krajobrazu i ochronę środowiska. Nieocenionym jest również wkład lokalnych mieszkańców, którzy czują się częścią projektu i są za niego odpowiedzialni (Marciniak 2009). Specyfika odsłoneń fliszowych wymaga indywidualnego analizowania odsłonięcia tak, aby jak najkorzystniej wydobyć jego potencjał dydaktyczny. Adaptacja geoobiektu powinna być bowiem zgodna ze społecznym zapotrzebowaniem w celu zapewnienia równowagi pomiędzy wykorzystaniem a jego ochroną. Co więcej, musi przynosić długofalowe korzyści dla rozpatrywanego regionu.

Geoturystyczny kierunek adaptacji wymaga właściwej koncepcji zagospodarowania, która powinna być tak skonstruowana by skierowana była i zaspakajała potrzeby wielu grup odbiorców (Wpływ turystyki... 2006). W związku z tym, o ile to możliwe należy tak ukierunkować zagospodarowanie, aby prócz nadrzędnej funkcji dydaktycznej obiekt lub obszar mógł pełnić funkcję dodatkową, np. sportową czy rekreacyjną

Rozkwit geoturystyki w Beskidzie Małym zapewnia duży potencjał edukacyjny dobrze wyeksponowanych odsłoneń fliszowych, umożliwiających turystom rozwijanie kompleksowej wiedzy o głębokowodnym środowisku fliszowym. Poznanie historii geologicznej odsłoneń umożliwia ich właściwy odbiór, jak również zminimalizowanie dystansu w postrzeganiu tychże obiektów jako monotonicznych i nieciekawych. Jednocześnie pozyskanie wiedzy może nastąpić przy zachowaniu właściwych dla turystyki swobody, wypoczynku i rozrywki (Gaworecki 2007).

Literatura:

- Gaworecki W., 2007. Turystyka. Pol.Wyd.Ekonom., Warszawa
- Marciniak A., Rewitalizować czy adaptować obiekty pogórnice – rozważania teoretyczne. Gosp.Sur.Mineral., T.25, z.1
- Nita J., Myga – Piątek U., 2006. Krajobrazowe kierunki zagospodarowania terenów pogórnich. Przegl. Geol., vol. 54, nr 3
- Paulo A., 2008. Przyrodnicze ograniczenia wyboru kierunków zagospodarowania terenów pogórnich. Gosp. Sur. Min., T.24, Z.2/3
- Pietrzyk – Sokulska E., 2005. Kryteria i kierunki adaptacji terenów po eksploatacji surowców skalnych – stadium dla wybranych obszarów Polski. Studia, Rozprawy, Monografie 131, IGSMiE PAN, Kraków
- Starzewska – Sikora A., 2007 [red.] Instrumenty zarządzania rewitalizacji zdegradowanych terenów przemysłowych oraz obszarów odnowy miejskiej. Inst.Ekol.Teren.Uprzemysł. Wyd. Ekonomia i Środowisko, Białystok
- Wpływ turystyki masowej na dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe Karpat. 2006. Raport z monitoringu kierunków zagospodarowania i wykorzystania turystycznego polskich gór. Stow. Prac. na Rzecz Wszystkich Istot, Bielsko - Biała